

რუსეთისა და მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციის ურთიერთობები

ალექსანდრე ეროიანი,
გვანცა შაორშაძე
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ბაკალავრიატის სტუდენტები

რეზიუმე

მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაცია მნიშვნელოვან როლს ასრულებს ქვეყნებს შორის ეკონომიკური ურთიერთობების განვითარებისათვის. რუსეთი 18 წლის განმავლობაში ცდილობდა მასში განევრიანებას და საბოლოოდ, მრავალი სირთულის გადალახვის შემდგომ ის 2012 წელს შევიდა ორგანიზაციაში. რუსეთი საერთაშორისო ეკონომიკის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი მოთამაშეა და შესაბამისად, საინტერესოა ის თავისებურებები, რომლებიც მის მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციასთან ურთიერთობას ახასიათებს. გადავწყვიტეთ, ჩაგვეტარებინა გამოკვლევა, რომელიც პასუხს გასცემდა შემდეგ საკვლევ კითხვას: რა ცვლილებები განიცადა რუსეთის ეკონომიკამ მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციაში განევრიანების შემდეგ? კვლევის ფარგლებში განვიხილავთ იმ ძირითად პრობლემებს, რომლებსაც რუსეთი შეხვდა განევრიანების პროცესში, აგრეთვე იმ მოლოდინებს, რომლებიც მას ჰქონდა ორგანიზაციის წევრობისაგან და იმ ეკონომიკურ ცვლილებებს, რომლებიც მან განიცადა 2010-დან 2013 წლამდე. ვფიქრობთ, კვლევის შედეგები საშუალებას მოგვცემს გავაანალიზოთ მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციისა და რუსეთის ურთიერთქმედება და დავინახოთ, რამდენად ოპტიმალურია რუსეთისათვის მისი დატოვება.

საკვანძო სიტყვები: რუსეთის ეკონომიკა, მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაცია, ეკონომიკური ცვლილებები, ვაჭრობა, ინვესტიციები.

შესავალი

საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ რუსეთის ეკონომიკამ დიდი ცვლილებები განიცადა, უპირველეს ყოვლისა უნდა აღინიშნოს ბაზრის ლიბერალიზაცია. თუმცა ცვლილებების მიუხედავად, ქვეყანას მაინც ძალიან დიდი დრო დასჭირდა მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციის (მსო) მიერ დანესებული სტანდარტების დასაკმაყოფილებლად. მსო უმნიშვნელოვანეს როლს ასრულებს საერთაშორისო ასპარეზზე. ორგანიზაცია აკონტროლებს მსოფლიო ვაჭრობის 97%-ს, აწესებს გლობალური სავაჭრო სისტემის სტანდარტებს, აგვარებს უთანხმოებებს მის წევრ ქვეყნებს შორის, აგრეთვე აერთიანებს სხვა მრავალ ფუნქციას. 18 წლიანი პროცესის შემდეგ რუსეთი 2012 წელს შევიდა მსო-ში.

კვლევის პრობლემას წარმოადგენს ის, რომ აღნიშნული თემის ირგვლივ კვლევის ნაკლებობაა ქართულ ენაზე. ვფიქრობთ, აღნიშნული საკითხი აქტუალურია, რადგან რუსეთი საქართველოს უშუალო მეზობელია და გვლენას ახდენს ჩვენს რეგიოზე, აქ არსებულ პოლიტიკურ და ეკონომიკური ვითარებაზე. ჩვენი მთავარი მიზანია, გავაანალიზოთ რუსეთის და მსო-ს ურთიერთქმედება და დავადგინოთ ის შედეგები, რომლებიც რუსეთს ამ ორგანიზაციაში გაწევრიანებამ მოუტანა. ამ შედეგების მიხედვით კი დავინახავთ, რამდენად ოპტიმალურია რუსეთისათვის ამ მსხვილი ორგანიზაციის დატოვება.

დასახული მიზნის მისაღწევად შევეცდებით პასუხი გავცეთ შემდეგ საკვლევს კითხვას: რა ცვლილებები განიცადა რუსეთის ეკონომიკამ მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციაში გაწევრიანების შემდეგ? ვაკონკრეტებთ, რუსეთის ეკონომიკაში ვგულისხმობთ საზოგადოების საქმიანობის განსხვავებული სფეროების და შრომითი ურთიერთობების რთულ სისტემას, რომელიც მოსახლეობას არსებობისთვის აუცილებელი მატერიალური საკითხებითა და მომსახურებებით უზრუნველყოფს. დამოუკიდებელ ცვლადს ჩვენს შემთხვევაში წარმოადგენს რუსეთის მიერ მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციაში გაწევრიანება, ხოლო დამოკიდებულ ცვლადს - გაწევრიანების შედეგები. ჩვენ

დავაკვირდებით ეკონომიკურ ცვლილებებს რუსეთში, კერძოდ მშპ, იმპორტი-ექსპორტის სალდოს და უცხოური ინვესტიციების მაჩვენებელს განვერიანებამდე (2010 წელი) და მის შემდეგ (2013 წელი), (აღნიშნული წლები წარმოადგენს ერთგვარად ნეიტრალურ პერიოდს რუსეთის მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციაში განვერიანებამდე და მის შემდეგ, როდესაც გარე ფაქტორების (სანქციები, ეკონომიკური კრიზისი) არარსებობა ეკონომიკურ ცვლილებებზე დაკვირვებას ამარტივებს და მას გაცილებით ობიექტურს ხდის), რის შედეგადაც გავაკეთებთ დასკვნას. კვლევისთვის გამოვიყენეთ ძირითადად თვისებრივი მეთოდები. წყაროები მოვიპოვეთ უმეტესად ინტერნეტ სივრცეში არსებული ნარკვევებიდან, სტატიებიდან, თავად მსო-ს რუსული კვლევის ცენტრის ვებ გვერდიდან და ა.შ. ვფიქრობთ, ჩვენი კვლევა საინტერესო იქნება საერთაშორისო ასპარეზზე მიმდინარე მოვლენებით, კონკრეტულად კი რუსეთის საგარეო პოლიტიკით დაინტერესებულ პირთათვის, მათ შორის ეკონომისტებისთვის.

რუსეთის პრობლემები მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციაში განვერიანების გზაზე. მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაცია გლობალურ სავაჭრო ბურნავაში უმთავრეს კომპონენტს წარმოადგენს და სათავეს იღებს „ტარიფებსა და ვაჭრობაზე გენერალური შეთანხმებისგან“. ორგანიზაცია სახელმწიფოებს ეხმარება საერთაშორისო სავაჭრო სისტემის წესების ჩამოყალიბებასა და მართვაში. საიმპორტო გადასახადების შეზღუდვის გარდა, ის ცდილობს შეამციროს სავაჭრო ბარიერები და „შექმნას ისეთი სისტემა, სადაც ვაჭრობა ხორციელდება მშვიდობიანად, გეგმაზომიერად და თავისუფლად“. რუსეთისათვის, რომელიც ერთ-ერთ წამყვან პოზიციას იკავებდა და იკავებს მსოფლიო ეკონომიკასა და ვაჭრობაში, განვერიანების პროცესი დროში განელილი აღმოჩნდა და სადავო საკითხად რჩებოდა წლების განმავლობაში (WTO 2015).

რუსეთმა მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციის წევრობაზე განაცხადი 1993 წელს გააკეთა. ამგვარი მოთხოვნების განსახილველად, მსო-ის პირველი ნაბიჯია სამუშაო ჯგუფის ჩამო-

ყალიბება, რომელიც იმ წევრებისგან შედგება, ვისაც უშუალო ინტერესები გააჩნია საკითხის მიმართ. ამ შემთხვევაში, ეს იყო სამეზობლო და რუსეთთან სავაჭრო ურთიერთობების მქონე სახელმწიფოები. შეთანხმების მისაღწევად წარიმართა ერთის მხრივ, მულტილატერალური საუბრები უშუალოდ ორგანიზაციასთან, განევრიანების პირობებსა და ნესებზე და ორმხრივი მოლაპარაკებები სამუშაო ჯგუფის თითოეულ წევრთან სერვისებსა და სასაქონლო ბაზარზე წვდომის შესახებ. განევრიანებისთვის საჭირო 18 წლიანი მოლაპარაკებების უპრეცედენტობის გარდა, კიდევ ერთი რეკორდი დამყარდა სამუშაო ჯგუფში ჩართული ქვეყნების რაოდენობის მიხედვით, რომელიც 40-დან 65-მდე გაიზარდა. რაც კიდევ ერთი მტკიცებულებაა, თუ რაოდენ გართულებული იყო საკითხის გადაწყვეტის პროცესი (WTO 2015).

განევრიანებისთვის დამაბრკოლებელ კონკრეტულ მიზეზებად მოიაზრებოდა რუსეთ-საქართველოს კონფლიქტი და 2010 წელს, ყაზახეთსა და ბელარუსთან ერთად შექმნილი ევრაზიული კავშირი, რამაც რუსეთის სავაჭრო რეჟიმის ცვლილება გამოიწვია. მესამე და სავარაუდოდ, მთავარი მიზეზი დაყოვნებისა იყო თვით რუსეთთან მოლაპარაკებისა და შეთანხმების მიღწევის სირთულე. რუსეთის ჩაკეტილი ეკონომიკა ეწინააღმდეგებოდა მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციის წევრობისთვის საჭირო პირობებს, რომლის მიხედვით, მსო-ში განევრიანება ნიშნავს ბაზრის გახსნასა და საერთაშორისოდ მიღებული ნესების დაცვისთვის სრული მზადყოფნის გამოცხადებას. გარდა ამისა, უცხოური კომპანიებისთვის რუსეთში ბიზნესის გავრცელება თუ წამოწყება რთული და ხშირ შემთხვევაში, შეუძლებელიც კი იყო. ამას ემატებოდა ჩრდილოვანი ეკონომიკა, ქრთამისა და კორუფციის მაღალი მაჩვენებელი და სახელმწიფოს მფლობელობასა თუ კონტროლის ქვეშ მყოფი რუსული უმსხვილესი კომპანიების არსებობა (ჩინეთის შემთხვევაშიც მსგავსი ფაქტორები აღმოჩნდა 15 წლიანი მოლაპარაკებების მიზეზი) (World Trade Organization, 2011, 15-26, 34-38, 336).

2011 წლის ნოემბერში მოლაპარაკებები დასრულდა. შეთა-

ნხმება შედგა, რადგან საქართველოსა და რუსეთს შორის კონფლიქტი დარეგულირდა იმ დონეზე, როგორიც აკმაყოფილებდა სამუშაო ჯგუფს და ჯგუფმა განიხილა ის ვალდებულებები, რომლებზეც ზეგავლენა მოახდინა რუსეთის ევრაზიულ კავშირში გაწევრიანებამ. რუსეთმა მიზანს მიაღწია – 2012 წლის აგვისტოს ბოლოს ის მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციის 156-ე წევრი გახდა. ამიერიდან კი ის იმედოვნებდა, რომ ამ ნაბიჯით, საკუთარი ეკონომიკა მოდერნიზაციისა და ლიბერალიზაციის გზაზე დადგებოდა (BBC 2011).

მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციაში გაწევრიანების მიზნები და მოლოდინები. სანამ რუსეთი მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციას შეუერთდებოდა, არსებობდა მოლოდინისა და მიზნების მრავალფეროვანი ნუსხა. ამ ორგანიზაციაში გაწევრიანება სახელმწიფოს ეკონომიკის განვითარების უმთავრესი საშუალება უნდა ყოფილიყო. რუსეთი იმ ქვეყნების სიაში მოხვედრით, რომლებიც მსოფლიოში ერებს შორის ვაჭრობის პროცესში წესებისა თუ ნორმების მთავარი განმსაზღვრელი აქტორები არიან, ელოდა კიდევ დასახული მიზნების მიღწევასა და არსებული სურვილების სისრულეში მოყვანას.

მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაცია უნდა ყოფილიყო რუსეთის გზა პირდაპირი ინტეგრაციისაკენ გლობალურ ეკონომიკურ სივრცესა და სისტემაში, რომელიც უზრუნველყოფს მომმარაგებლის მიერ მომხმარებლისათვის პროდუქტისა თუ მომსახურების მიწოდებას (Supply Chain). აღნიშნული ფაქტი კი უნდა გამხდარიყო მიზეზი კონკურენტუნარიანობის გაძლიერებისა. ამასთანავე, მოსალოდნელი იყო კონკრეტულად რუსეთის პროდუქტზე შეზღუდვის შემცირება. მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციის წევრები იმედოვნებდნენ, რომ მაქსიმალურად მოხდებოდა არსებული სავაჭრო და ბიუროკრატიული ბარიერების გადალახვა და გაიზრდებოდა პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები (FDI), რომელიც 2010 წლისათვის შეადგენდა 300 მლრდ აშშ დოლარს. სახელმწიფო დათანხმდებოდა, რომ გაეუქმებინა ან მაქსიმალურად შემცირებინა საინვესტიციო ბარიერები უცხოური ტელეკომუნიკაციებისა და სა-

ტრანსპორტო კომპანიებისათვის, ისევე როგორც ბანკებისა და სადაზღვეო კომპანიებისათვის. რაც შეეხება სავაჭრო ბალანსს, რომელიც ამ დროისთვის დაახლოებით 151 მლრდ აშშ დოლარს წარმოადგენდა, ზრდას უწინასწარმეტყველებდნენ. რუსეთის ეკონომიკა უნდა გარდაქმნილიყო სრულად (Global Success 2013).

აღსანიშნავია ის ფაქტი, რომ რუსეთის ფედერაცია სიტუაციას რეალურად აღიქვამდა და ითვალისწინებდა როგორც დადებით, ასევე უარყოფით შედეგებსაც. სახელმწიფოსთვის მოსალოდნელი იყო მოკლევადიანი ფინანსური „დარტყმა“ საიმპორტო მოვალეობებისა და გადასახადებით გამოწვეული საშემოსავლო დანაკარგის გამო. თავდაპირველად, შესაძლოა, რუსეთის ეკონომიკას ვერ მოეხერხებინა განვითარება და წინსვლა, არამედ პირიქით, გარკვეულწილად შესუსტებულიყო კიდეც. მიუხედავად ამისა, მთავრობა ხაზს უსვამდა გრძელვადიან პერსპექტივას და დიდ მნიშვნელობას ანიჭებდა მოგებას მომავალში. მსოფლიო ბანკის შეფასებით, მსო-ს წევრობა რუსეთის მშპ-ს ყოველწლიურად 3,3%-ით გაზრდიდა მომდევნო სამი წლის განმავლობაში (საუბარია 92 მლრდ აშშ დოლარზე ყოველწლიურად, რაც საქართველოს იმდროინდელ მშპ-ს დაახლოებით 4-ჯერ აღემატებოდა) (Geostat 2015). ამასთანავე, რუსეთს შესთავაზეს გაუმჯობესებული სავაჭრო წვდომის შესაძლებლობები მომსახურების სფეროს სხვადასხვა სასაქონლო არეალში. მულტილატერალურ სავაჭრო სისტემაში ჩართვისას რუსეთის მთავრობას მნიშვნელოვანი ვალდებულებები უნდა ეკისრა. მაგალითისთვის, იმპლემენტაციის პერიოდის ბოლოს, რუსეთში იმპორტირებული ყველა პროდუქტის საშუალო ტარიფი მკვეთრად უნდა შემცირებულიყო. ასევე დაინგედა წარმოებული პროდუქტის საშუალო ფასის მაქსიმალური ზღვარი. თუმცა, როგორც ვარაუდობდნენ, ეს ტარიფები დიდ ძვრებს არ წარმოშობდა (Vyacheslav, 2012).

რუსეთი მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციაში განევრიანების შემდგომ.

2011 წლის 15-17 დეკემბერს ჟენევაში, მსოფლიო სავაჭრო

ორგანიზაციის მერვე კონფერენციაზე, თვრამეტწლიანი კომპლექსური მოლაპარაკებების შემდეგ საბოლოოდ გადაწყდა რუსეთის ფედერაციის განევრიანების საკითხი. აღნიშნულ ფაქტს საერთაშორისო საზოგადოება ისტორიულ მოვლენასაა კი უწოდებს, რადგანაც 21-ე საუკუნეში (2001 წელს მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციისათვის ჩინეთის შეერთების შემდეგ) რუსეთი ერთადერთ ისეთ სახელმწიფოდ რჩებოდა, რომელიც მნიშვნელოვანი ეკონომიკური „მოთამაშე“ იყო და არ გვევლინებოდა აღნიშნული ორგანიზაციის წევრად. ამ მოვლენამ დიდი გავლენა იქონია სახელმწიფოს ეკონომიკაზე და მან განიცადა როგორც დადებითი, ასევე უარყოფითი ცვლილებები (Vyacheslav, 2012).

უპირველეს ყოვლისა ცვლილება, რომელიც უნდა ვახსენოთ, არის პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების (FDI) მნიშვნელოვანი ზრდა. 2008 წლის რუსეთ-საქართველოს ომის შემდგომ, რასაც თან ერთვოდა მსოფლიო ეკონომიკური კრიზისი, უცხოელმა ინვესტორებმა საკმარისი რისკი დაინახეს რუსეთის მიმდინარე ეკონომიკაში იმისათვის, რომ ამავე წლიდან 2011 წლამდე ინვესტიციების რაოდენობა სულ უფრო და უფრო შემცირებულიყო. 2011 წელს მსო-სთან ხელშეკრულების დადებით, რუსეთმა აღიარა საერთაშორისო ვაჭრობის სტანდარტები და წესები, ნებაყოფლობით დათანხმდა მათ დაცვას და, შესაბამისად, გახდა საიმედო პარტნიორი სხვა სახელმწიფოებისა. შესაბამისად, 2013 წელს არსებული FDI-ის რაოდენობა 7703 მლნ აშშ დოლარით აღემატებოდა 2011 წლის მონაცემებს(GKS 2014). აღნიშნული მატება კი მნიშვნელოვანი და ყურადსაღებია. მაგალითისთვის 2013 წელს, საქართველოში უცხოური ინვესტიციების საერთო რაოდენობამ 914 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა, რაც დაახლოებით 8-ჯერ ჩამორჩება რუსეთის FDI-ის სხვაობას 2013-სა და 2011 წელს შორის (Forbes 2015).

ასევე ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ინდიკატორი, რომელზე დაკვირვებაც გვაძლევს შესაძლებლობას, უკეთ შევაფასოთ რუსეთის ეკონომიკის ცვლილებები მსო-ში განევრიანების შე-

მდგომ, არის სავაჭრო სალდო, ანუ სხვაობა ექსპორტირებულ და იმპორტირებულ საქონელს შორის. მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციას გააჩნია სისტემა, რომელიც შეიცავს მრავალრიცხოვანი შეთანხმებებისა თუ ნორმების სიას, რომლებიც მიმართულნი არიან კომპანიების დასაცავად ქვეყნის გარე ფარგლებში. შესაბამისად, რუსეთს შესაძლებლობა მიეცა დაეძლია ის სავაჭრო ბარიერები, რაც მანამდე არსებობდა სხვა სახელმწიფოებთან მიმართებაში და გაეზარდა საექსპორტო შემოსავალი. აქედან გამომდინარე, მისსავე სასარგებლოდ გარდაქმნა სავაჭრო სალდოც და 2013 წლისათვის იგი დაახლოებით 3395 მლნ აშშ დოლარი გახდა (GKS 2014).

რუსეთს მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციასთან შეერთებით ახალი შესაძლებლობები გაუჩნდა. ქვეყანამ ბევრი პოზიტიური ცვლილება განიცადა, მათ შორის მცირე ბიზნესის განვითარება და რუსეთის მოქალაქეებისათვის ხარისხიან პროდუქტსა და მომსახურებაზე დაბალ ფასებში წვდომის გაფართოება. როგორც მოსალოდნელი იყო, გაიზარდა მთლიანი შიდა პროდუქტი და მსოფლიო ბანკის მონაცემებით 2013 წელს ის უკვე 2096.77 მლრდ აშშ დოლარს აღწევდა და 2010 წელთან შედარებით შეინიშნებოდა 1.37-ჯერ ზრდა (Worldbank 2015).

მიუხედავად შესამჩნევად დადებითი ცვლილებებისა, რუსი ბიზნეს ლიდერები და მომხმარებლები მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციაში შესვლის შემდეგ კმაყოფილებას ვერ გამოთქვამდნენ. ერთი წლის შემდეგ, ბიზნეს რეპორტების ნახევარი სტაგნაციას, ხოლო 32% გაუარესების ტენდენციას უსვამდა ხაზს. რეალურად კი, თვალნათლივი დადებითი ცვლილებები გრძელვადიანი პერსპექტივაა და პირველი წლის შოკი, ძირითადად, გამოწვეულია მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციის წესების სწრაფი ათვისების საჭიროებით, ეკონომიკის მოდერნიზაციის პროცესის დაჩქარებული ტემპებითა და ჯერ კიდევ სახელმწიფოს მიერ კონტროლირებადი ბიზნესის არსებობით.

დასკვნა. რუსეთის ფედერაციამ შეძლებისდაგვარად გადალახა ყველა პრობლემა, რომელიც აბრკოლებდა ქვეყნის ინტეგრაციას მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციაში. დასახული

მიზნები და მოლოდინები მეტწილად მიღწეულ იქნა და გამართ-
ლდა. შესაბამისად, როგორც კვლევის დროს ინდიკატორებზე
დაკვირვებამ აჩვენა, რუსეთის მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზა-
ციაში განევრიანება მისი ეკონომიკისათვის საკმაოდ მომგები-
ანი აღმოჩნდა. გაიზარდა პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები,
სავაჭრო სალდო და მთლიანი შიდა პროდუქტი. აქედან გამო-
მდინარე, კითხვაზე თუ რა ცვლილებები განიცადა რუსეთის
ეკონომიკამ მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციაში განევრიანე-
ბის შემდეგ, პასუხი ცალსახაა : აღნიშნულ ორგანიზაციაში გა-
ნევრიანება რუსეთის ეკონომიკისთვის მეტწილად დადებითი
ცვლილებების მომტანი აღმოჩნდა.

ლიტერატურა

1. BBC. 2011. „Russia Becomes WTO member after 18 years of talks“. ინტერნეტი. <http://www.bbc.com/news/business-16212643>; ბოლო ნახვა: 12 იანვარი, 2017.
2. Forbes. 2015. პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები საქართველოში. Forbes online. <http://forbes.ge/news/302/pirdapiri-ucxouri-investiciebi-saqarTveloSi>; ბოლო ნახვა: 12 იანვარი, 2017.
3. Geostat. 2015. „Gross Domestic Product(GDP)“ Geostat online. ინტერნეტი. http://geostat.ge/index.php?action=page&p_id=119&lang=eng; ბოლო ნახვა, 13 იანვარი, 2017.
4. GKS. 2014. „Иностранные инвестиции“ GKS online. ინტერნეტი. http://www.gks.ru/wps/wcm/connect/rosstat_main/rosstat/ru/statistics/enterprise/investment/foreign/# ; ბოლო ნახვა: 13 იანვარი, 2017.
5. GKS. 2014. „Сальдо торгового баланса“ GKS online. ინტერნეტი. http://volgastat.gks.ru/wps/wcm/connect/rosstat_ts/volgastat/resources/6dbc6f00470683debbd6bd87789c42f5/%D0%A1%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%B4%D0%BE+%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B3%D0%BE+%D0%B1%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%B0+%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B0%

D1%81%D1%82%D0%B8_25122013.htm ; ბოლო ნახვა: 15 იანვარი, 2017.

6. Global success. 2013. „Russia’s WTO Accession“ Global Success online. ინტერნეტი. <https://www.globalsuccess-club.net/wiki/-/wiki/Main/Russia%E2%80%99s+WTO+Accession>; ბოლო ნახვა: 13 იანვარი, 2017.

7. Worldbank. 2015. „GDP Data“ Worldbank online. ინტერნეტი. <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD>; ბოლო ნახვა: 13 იანვარი, 2017.

8. World Trade Organization. 2011. *Report of the Working Party on the accession of the Russian Federation on the World Trade Organization* (11-5946): 15-26, 34-38, 336

9. WTO. 2015. „About WTO“. ინტერნეტი. https://www.wto.org/english/thewto_e/thewto_e.htm; ბოლო ნახვა: 12 იანვარი, 2017.

10. 10. WTO. 2015. „How To Become A Member of the WTO“. WTO online. ინტერნეტი. https://www.wto.org/english/thewto_e/acc_e/acces_e.htm; ბოლო ნახვა: 12 იანვარი, 2017.

11. Евсеев, Вячеславу 2012. Присоединение к ВТО: влияние на Россию. *Совет по международным исследованиям и обменам*. ინტერნეტი. [http://www.irex.ru/assets/files/Gaidar%20Program/Evseev-Rus\(final\).pdf](http://www.irex.ru/assets/files/Gaidar%20Program/Evseev-Rus(final).pdf); ბოლო ნახვა: 13 იანვარი, 2017.

REFERENCES:

1. BBC. 2011. „Russia Becomes WTO member after 18 years of talks“. <http://www.bbc.com/news/business-16212643> (accessed January 12, 2017).

2. Evseev Vyacheslav. 2012. *Accession to the WTO: Implications for Russia. International Research & Exchanges Board*. (In Russian language) [http://www.irex.ru/assets/files/Gaidar%20Program/Evseev-Rus\(final\).pdf](http://www.irex.ru/assets/files/Gaidar%20Program/Evseev-Rus(final).pdf) (accessed January 13, 2017)

3. Forbes. 2015. Direct Foreign Investments in Georgia. (In

Georgian language) Forbes online. <http://forbes.ge/news/302/pirdapiri-ucxouri-investiciebi-saqarTveloSi> (accessed January 12, 2017).

4. Geostat. 2015. „Gross Domestic Product (GDP)“ Geostat online. http://geostat.ge/index.php?action=page&p_id=119&lang=eng (accessed January 13, 2017).

5. GKS. 2014. „Foreign Investments“. (In Russian language) GKS online. http://www.gks.ru/wps/wcm/connect/rosstat_main/rosstat/ru/statistics/enterprise/investment/foreign/# (accessed January 13, 2017).

6. GKS. 2014. „Net exports“. (In Russian language) GKS online. http://volgastat.gks.ru/wps/wcm/connect/rosstat_ts/volgastat/resources/6dbc6f00470683debbd6bd87789c42f5/%D0%A1%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%B4%D0%BE+%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B3%D0%BE+%D0%B1%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%B0+%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8_25122013.htm (accessed January 15, 2017).

7. Global success. 2013. „Russia’s WTO Accession“ Global Success online. <https://www.globalsuccess-club.net/wiki/-/wiki/Main/Russia%E2%80%99s+WTO+Accession> (accessed January 13, 2017).

8. Worldbank. 2015. „GDP Data“. Worldbank online. <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD> (accessed January 13, 2017).

9. World Trade Organization. 2011. *Report of the Working Party on the accession of the Russian Federation on the World Trade Organization* (11-5946): 15-26, 34-38, 336

10. WTO. 2015. „About WTO“. WTO online. https://www.wto.org/english/thewto_e/thewto_e.htm (accessed January 12, 2017).

11. WTO. 2015. „How to Become a Member of the WTO“. WTO online. https://www.wto.org/english/thewto_e/acc_e/acces_e.htm (accessed January 13, 2017).

RUSSIA-WTO RELATIONS

Alexander Eroyan, Gvantsa Shaorshadze
Bachelor students of Tbilisi State University

RESUME

The World Trade Organization(WTO) has an essential role for the development of multilateral economic relations. Russia had tried to become a member of this union for 18 years, on this way it had to overcome many difficulties and joined the WTO in 2012. Russia takes one of leading roles in the international economy, therefore it is interesting how its relationship with the organization can be characterized. We decided to carry out the study to answer the following research question: How the economy of Russia changed after becoming a member of the World Trade Organization? In our study we will discuss the major problems Russia met in the accession process, also, the expectations it had for the membership of the organization and the economic changes from 2010 to 2013. We believe that the results of our study will help us to analyze the interaction between the WTO and Russia and see whether it is optimal for this country to withdraw from the union.

Keywords: Russian Economy, World Trade Organization, Economic changes, Trade, Investments.